

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 429/2015-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. novembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Vajdom, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Liptovský Mikuláš v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 4/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. septembra 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci

bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 4/2012 (ďalej aj „namietané konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení žalovaného účastníkom konania o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, ktoré začalo pred okresným súdom 2. januára 2012, t. j. trvá už viac ako 3 roky a 8 mesiacov a do dnešného dňa nie je právoplatne skončené a nebolo v ňom vo veci vydané žiadne meritórne rozhodnutie.

Sťažovateľ listom z 20. apríla 2011 adresovaným predsedníčke okresného súdu podal sťažnosť na prieťahy v tomto konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Predsedníčka okresného súdu v odpovedi na túto sťažnosť č. k. Spr 1153/12-3 z 2. novembra 2012 sťažovateľovi oznámila, že okresný súd v predmetnom konaní konal v primeraných lehotách a že jeho sťažnosť je nedôvodná.

Sťažovateľ v tejto veci podal dve ústavné sťažnosti na porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ktoré boli uzneseniami ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 597/2012 z 11. decembra 2012 a sp. zn. II. ÚS 808/2014 z 25. novembra 2014 odmietnuté. Okresný súd v predmetnej veci neodstránil nedostatky svojho postupu napriek tomu, že sťažovateľ podal dve sťažnosti na prieťahy.

Sťažovateľ uvádza, že vo veci sa uskutočnili už tri pojednávania, avšak dosiaľ v ňom nebolo vydané žiadne meritórne rozhodnutie, a konanie teda nie je právoplatne skončené. Sťažovateľ uvádza, že listom zo 4. októbra 2012 adresovaným predsedníčke okresného súdu

sa sťažoval na prieťahy v predmetnom konaní sťažnosťou podľa § 62 zákona o súdoch, avšak táto bola predsedníčkou okresného súdu vyhodnotená ako nedôvodná.

Vo vzťahu k otázke právnej a faktickej zložitosti veci sťažovateľ uviedol, že predmetom uvedeného konania je určenie neplatnosti kúpnej zmluvy z 28. januára 2002. Podľa sťažovateľa nejde o vec právne zložitú, pretože určenie neplatnosti zmlúv tvorí súčasť rozhodovacej činnosti okresného súdu, pričom výklad a používanie právnej úpravy v tejto oblasti sú stabilizované, a preto ich z právneho hľadiska nemožno považovať za zložité. V tejto oblasti existuje rozsiahla súdna judikatúra, ktorá je stabilná.

Podľa sťažovateľa on sám svojím správaním prieťahy v predmetnom konaní nespôsobil. Do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu sa nezúčastnil iba jedného pojednávania konaného 26. januára 2015, ktoré sa uskutočnilo v jeho neprítomnosti. Príčinou predĺženia uvedeného konania je podľa sťažovateľa žalobkyňa a jej advokát, pretože podali na okresnom súde „*nesprávne vypracovanú žalobu*“, ktorej petit nebol a do dnešného dňa podľa neho nie je v súlade so stavom zapísaným v katastri nehnuteľností. Žalobkyňa navyše svoju žalobu neustále mení a okresný súd jej to umožňuje s ohľadom na jej vek, neberúc pritom podľa sťažovateľa do úvahy jeho vek (69 rokov) a vážne zdravotné problémy. Okresný súd v konaní žalobkyni poskytuje poučenie o hmotnom a procesnom práve, hoci je od začiatku zastúpená advokátom.

Okresný súd podľa sťažovateľa v tomto konaní nariaďuje pojednávania, ktoré nevedú k meritórnemu prerokovaniu a rozhodnutiu veci, a tým ho chce donútiť uzavrieť mimosúdnu dohodu alebo súdny zmier, avšak ten v tomto konaní nemožno uzavrieť s ohľadom na podľa neho neprimerané požiadavky žalobkyne. Predmetná žaloba mala byť okresným súdom zamietnutá podľa sťažovateľa už na prvom pojednávaní konanom 14. júna 2012.

Podľa sťažovateľa neexistoval dôvod na to, aby sa nariadené pojednávania na 23. február 2015 a 3. jún 2015 neuskutočnili, keďže jeho pobyt v zahraničí a ani preukázané zdravotné problémy žalobkyne neboli podľa neho dôvodmi podľa § 119 ods. 2 a 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) na odročenie týchto pojednávaní.

V predmetnom konaní sú opakované prieťahy, čím dochádza k jeho neúmernému predlžovaniu. V období od 31. januára 2012 do 14. júna 2012 sa v predmetnej veci podľa sťažovateľa vôbec nekonalo, keďže za riadny úkon nie je podľa neho možné pokladať výzvu zaslanú Katastrálnemu úradu v Žiline (ďalej len „katastrálny úrad“) 3. mája 2012, pretože okresný súd mal žiadať od žalobkyne predloženie všetkých relevantných listinných dokladov. Okresný súd nemal odročiť pojednávanie konané 12. júla 2012 bez meritórneho prerokovania veci. V období od 12. júla 2012 do 4. októbra 2012 okresný súd v predmetnej veci podľa sťažovateľa vôbec nekonal. Okresný súd v predmetnom konaní podľa sťažovateľa nemal zaslať výzvu 29. októbra 2012 katastrálnemu úradu v súvislosti so správou o zápise zmien nehnuteľností, pretože tieto podklady mala predložiť žalobkyňa. Sťažovateľ ďalej poukázal na to, že pojednávanie konané 15. novembra 2012 bolo odročené z dôvodu choroby dieťaťa zákonnej sudkyne.

V období od 15. novembra 2012 do 17. decembra 2014 sa v predmetnej veci podľa sťažovateľa riadne nekonalo, pretože za riadny postup nemožno považovať zasielanie výziev okresného súdu účastníkom konania a ich advokátom pre účely zistenia, či je možné mimosúdne vyriešenie veci.

Ústavný súd v uznesení sp. zn. II. ÚS 808/2014 z 25. novembra 2014 dospel k záveru, že okresný súd v období od 26. júla 2013 do 24. júla 2014 vôbec nekonal.

Sťažovateľ v konaní požiadal o priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume 5 000 € ako náhradu materiálnej a nemateriálnej ujmy, ktorá mu bola spôsobená, čo odôvodnil takto:

„V dôsledku tohto dlhotrvajúceho občianskeho súdneho konania nemôžem riadne užívať majetok, ktorý je predmetom tohto občianskeho súdneho konania a ani majetok, ktorý je dedičstvom po mojej matke neb. [REDACTED], posledne bytom [REDACTED], o ktorom prebieha dedičské konanie na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 6 D 697/2006, D/not 218/2006. Toto dedičské konanie je prerušené do skončenia konania vedeného na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 10 C 4/2012. Bez právoplatného rozhodnutia o nadobudnutí dedičstva už viac ako 9 rokov pretrváva stav mojej právnej neistoty o tom, čo som ako dedič nadobudol po smrti neb. [REDACTED]. Takýto stav je v právnom štáte ústavne neakceptovateľný a hrubým spôsobom zasahuje do mojich vlastníckych práv.

Vzhľadom na môj vysoký vek - mám 69 rokov a moje vážne zdravotné problémy, odôvodnene predpokladám že sa nedožijem právoplatného skončenia dedičského konania po neb. [REDACTED] a právoplatného skončenia tohto občianskeho súdneho konania. Bez právoplatného skončenia tohto občianskeho súdneho konania sa nemôže skončiť dedičské konanie po mojej matke neb. [REDACTED], ktoré je prerušené a prebieha už 9 rokov.“

Na základe uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že postupom okresného súdu bolo v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 4/2012 porušené jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikáže okresnému súdu konať v uvedenom konaní bez prieťahov, prizná mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € a náhradu trov konania v sume 296,44 €.

II.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Zo spisu ústavného súdu vedeného pod sp. zn. II. ÚS 808/2014, ako aj z ďalších zistení ústavného súdu vyplýva, že namietané konanie, v ktorom sťažovateľ vystupuje v procesnom postavení žalovaného, začalo 2. januára 2012 podaním žaloby o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti. Dňa 31. januára 2012 žalobkyňa zaplatila súdny poplatok za podanie žaloby. Dňa 3. mája 2012 okresný súd vyžiadal z katastrálneho úradu spisový materiál č. V 285/2002 týkajúci sa sporných nehnuteľností. Dňa 14. júna 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené pre účel mimosúdneho riešenia sporu, resp. uzavretia súdneho zmieru. Aj pojednávanie uskutočnené 12. júla 2012 bolo so súhlasom účastníkov konania odročené pre účel mimosúdneho riešenia sporu. Na pojednávaní konanom 4. októbra 2012 zákonná sudkyňa vykonala dokazovanie, rozhodla o pripustení zmeny návrhu a odročila vec pre účely ďalšieho dokazovania. Dňa 29. októbra 2012 okresný súd požiadal katastrálny úrad o zaslanie správy týkajúcej sa zmien zápisu sporných nehnuteľností, ku ktorým malo dôjsť na základe kombinatória. Pojednávanie nariadené na 15. november 2012 sa neuskutočnilo z dôvodu náhleho ochorenia zákonnej sudkyne. Dňa 18. januára 2013 okresný súd vyzval žalobkyňu na oznámenie jej návrhu ďalšieho procesného postupu vo veci vzhľadom na predloženie darovacej zmluvy, ktorá bola uzatvorená medzi účastníkmi sporu 18. decembra 2012 a predmetom ktorej sú aj sporné nehnuteľnosti. Dňa 4. februára 2013 žalobkyňa oznámila, že sťažovateľ nesplnil svoju povinnosť a nedoručil jej predmetnú darovaciu zmluvu s uznaným podpisom prevodcu v potrebnom počte rovnopisov a z tohto dôvodu nedošlo k rozhodnutiu o povolení vkladu vlastníckeho práva. Preto ďalší procesný postup vo veci oznámi do 28. februára 2013. Dňa 6. marca 2013 okresný súd opätovne vyzval žalobkyňu na oznámenie, aký procesný postup vo veci navrhuje. Dňa 11. marca 2013 právny zástupca žalobkyne požiadal o predĺženie lehoty (do 31. marca 2013) na oznámenie požadovaných skutočností súdu z dôvodu, že žalobkyňa je po ťažkej operácii. Dňa 9. apríla 2013 okresný súd urgoval žalobkyňu na splnenie výzvy zo 6. marca 2013. Dňa 24. apríla 2013 žalobkyňa

oznámila, že aj napriek jej opakovaným výzvam nedošlo zo strany sťažovateľa k splneniu povinnosti v súvislosti s uzatvorenou darovacou zmluvou, a požiadala okresný súd, aby vyzval sťažovateľa na oznámenie, či mieni splniť podmienky dohodnuté v darovacej zmluve. Dňa 4. júna 2013 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby oznámil, či splnil povinnosť vyplývajúcu „z článku V, ods. 3 darovacej zmluvy zo dňa 18. 12. 2012“ a či tak mieni urobiť. Dňa 26. júla 2013 sťažovateľ oznámil, že uvedenú povinnosť nespĺnil „vzhľadom na neadekvátne správanie žalobkyne k nemu po uzavretí tejto darovacej zmluvy“. Zároveň oznámil, že túto darovaciu zmluvu nie je ochotný podpísať a že žalobkyni predložil iný návrh na mimosúdne vyriešenie veci. Dňa 24. júla 2014 okresný súd vyzval žalobkyňu, aby sa vyjadrila k sťažovateľom tvrdenej skutočnosti o inom návrhu na mimosúdne riešenie sporu a na oznámenie ďalšieho procesného postupu. Dňa 2. septembra 2014 žalobkyňa oznámila, že žiadny návrh na mimosúdne riešenie sporu jej nebol zo strany sťažovateľa predložený, a požiadala okresný súd, aby vyzval sťažovateľa na preukázanie jeho tvrdenia. Dňa 28. októbra 2014 okresný súd nariadil pojednávanie na 17. december 2014, súčasne požiadal príslušný katastrálny odbor o zapožičanie súvisiaceho spisového materiálu.

Okresný súd pojednávanie 17. decembra 2014 odročil bez prejednania veci samej na 26. január 2015 z dôvodu nedostavenia sa právneho zástupcu žalovaného pre účasť na inom súdnom pojednávaní, ktoré sa predĺžilo. Dňa 26. januára 2015 bolo okresnému súdu doručené ospravedlnenie neúčasti na nariadenom pojednávaní žalovaného a jeho právneho zástupcu spolu so súhlasom o jeho vykonanie v ich neprítomnosti. Pojednávanie konané v tento deň bolo odročené na 23. február 2015 na základe návrhu žalobkyne pre účely uzavretia mimosúdneho zmieru a vykonania ďalšieho dokazovania. Pojednávanie nariadené na 23. február 2015 bolo na základe žiadosti sťažovateľky doručenej 16. februára 2015 zo zdravotných dôvodov na jej strane zrušené. Okresný súd zaslal 5. marca 2015 výzvu právnenému zástupcovi žalobkyne na oznámenie, či prekážka účasti žalobkyne na súdnom pojednávaní trvá. Pokynom z 23. apríla 2015 bolo nariadené súdne pojednávanie na 3. jún 2015. Sťažovateľ okresnému súdu 1. júna 2015 doručil žiadosť o odročenie súdneho pojednávania nariadeného na 3. jún 2015 z dôvodu jeho pobytu v zahraničí.

Okresný súd následne zmenil termín pojednávania na 9. september 2015. Pojednávanie uskutočnené 9. septembra 2015 bolo okresným súdom odročené na neurčito pre účely rozhodnutia o návrhu účastníkov na schválenie súdneho zmiernu.

Z uvedeného prehľadu procesných úkonov vyplýva, že namietané konanie trvá ku dňu podania ústavnej sťažnosti 3 roky a 8 mesiacov.

Ústavný súd už v uznesení sp. zn. II. ÚS 808/2014 z 25. novembra 2014 poukázal na obdobie nečinnosti okresného súdu trvajúce od 26. júla 2013, keď sťažovateľ ako žalovaný oznámil okresnému súdu, že predložil žalobkyni „*iný návrh na mimosúdne vyriešenie veci*“, do 24. júla 2014, teda takmer jeden rok. V tejto súvislosti ústavný súd pripomenul, že jedným z atribútov činnosti súdu po podaní návrhu je požiadavka na zmierlivé vyriešenie veci tam, kde je to možné (§ 100 ods. 1 OSP). O zmier sa má súd vždy pokúsiť. Až vtedy, keď zlyhajú pokusy súdu o zmierlivé vyriešenie veci, možno vec meritórne prejednať. Preto za situácie, keď sporové strany opakovane deklarujú snahu o mimosúdne vyriešenie sporu a konajúci súd poskytne sporovým stranám pre tento účel časový priestor, nemožno nekonanie okresného súdu v uvedenom období hodnotiť ako postup spôsobujúci zbytočné prieťahy v konaní.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „*zbytočné prieťahy*“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (a čl. 6 ods. 1 dohovoru), návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06).

Samotný sťažovateľ a jeho právny zástupca pritom v značnej miere prispeli k predĺženiu uvedeného konania či už tým, že nepreberali zásielky okresného súdu (zásielka adresovaná právnomu zástupcovi sťažovateľa bola v dvoch prípadoch vrátená okresnému súdu ako neprevzatá v odbernej lehote) alebo tým, že sa nezúčastnili na nariadených pojednávaniach, resp. požiadali o ich odročenie (17. decembra 2014 sa na pojednávanie nedostavil právny zástupca sťažovateľa, 26. januára 2015 sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčasť, avšak k návrhu žalobkyne na pojednávaní sa nemal kto za neho vyjadriť, podaním doručeným 1. júna 2015 sťažovateľ požiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 3. jún 2015). Posledné konané pojednávanie bolo napokon odročené na neurčito pre účely rozhodnutia o návrhu účastníkov na schválenie súdneho zmiernu.

V tejto súvislosti je potrebné podľa ústavného súdu uviesť, že za neodstránenie stavu právnej neistoty v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníka konania neznáša zodpovednosť oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takom prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (m. m. II. ÚS 52/99). S prihliadnutím na množstvo a charakter sťažovateľom vykonaných procesných úkonov, resp. sťažovateľom využitých procesných práv možno podľa názoru ústavného súdu konštatovať, že práve v dôsledku uvedených úkonov došlo k podstatnému predĺženiu uvedeného konania, pričom čas potrebný na novú realizáciu úkonov zmarených v dôsledku ospravedlnenia, resp. neúčasti účastníka konania na procesných úkonoch, resp. návrhov na odročenie pojednávania pre účely uzavretia súdneho zmiernu a podobne nemožno v súlade s judikatúrou ústavného súdu pripočítať na ťarchu okresného súdu, resp. do doby zbytočných prieťahov v konaní okresného súdu.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že hoci doterajší postup okresného súdu v namietanom konaní nebol celkom bez prieťahov, ich intenzita s prihliadnutím na všetky okolnosti konania okresného súdu nedosiahla podľa názoru ústavného súdu taký stupeň závažnosti, ktorý by mohol viesť k záveru o porušení základného práva sťažovateľa

na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (mutatis mutandis III. ÚS 24/04, III. ÚS 67/04).

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2015